EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Carretera de Cardona, 86

Â
Recordo de fa molts anys, d'abans del desplegament del cos de Mossos d'Esquadra, un parell de situacions quasi divertides relacionades amb el cos de la Guàrdia Civil. La primera és només una escena, a la "casa-cuartel" de Súria, un edifici atrotinat on un calorós dia d'estiu un agent panxut i despitralat ens prenia declaració picant amb un sol dit contra una vella màquina d'escriure Olivetti. Les gotes de suor, recordo, li baixaven pel front a càmera lenta, com si fóssim en una pel·li de Sergio Leone. L'altra episodi té lloc a Artés, també a l'estiu, on després d'una mica de baralla al ball dels fanalets un company acaba al "cuartelillo". En escorcollar-li la roba li troben un esprai d'aquells de defensa personal que aleshores es compraven a Andorra i a l'agent uniformat no se li acudeix res més que pitjar el botó superior dins mateix del benemèrit edifici. Aquesta acció converteix en irrespirable i lacrimogen l'aire interior i obliga detingut i detentors a sortir al carrer on es van trobar, inevitablement, els amics i coneguts de l'arrestat. Després d'uns minuts sense saber on mirar, i tenint en compte que ningú no havia pres mal, van decidir oblidar el cas i enviar aquell baliga-balaga a dormir la mona a casa.

Des que els Mossos van substituir la Guardia Civil en pràcticament totes les funcions ordinàries, n'havíem anat oblidant l'existència per convertint-los, en l'imaginari col·lectiu, en una mena de caricatura, en uns anacrònics malvats entranyables però inofensius. Seguíem veient l'enorme i solitària bandera -aquesta es veu que no trenca la neutralitat política d'un edifici públic...- en entrar a Manresa per l'oest i el dia de la Mare de Déu del Pilar els trobàvem passejant prop de la Seu abillats amb aquells vestits d'abans de la guerra i l'inconfusible triangle de xarol al cap. Però això era tot, no formaven part de la nostra vida.

Ara farà un any i mig, però, vam descobrir que la realitat era una altra i que, més enllà del record i la caricatura, la Guàrdia Civil es mantenia discretament desplegada pel territori amb una missió estructural que va molt més enllà de les competències en delictes contra la hisenda pública i el crim organitzat que encara mantenen. Hem -o redescobert- que l'"Instituto Armado" és aquí, també i sobretot, per assegurar el control del territori i preservar la unitat del regne, al preu que calgui ("Todo por la patria"). Ho vam comprovar els dies previs al referèndum, en veure que portaven el pes de la persecució contra l'organització de la consulta, ho vam veure i viure el mateix dia 1 d'octubre del 2017, quan va carregar violentament contra la gent als Col·legis, i ho sentim ara al Tribunal Suprem, on, lluny de jugar el paper imparcial que pertoca als funcionaris públics, opten sistemàticament per servir al relat inculpatori de la fiscalia.

Els ingenus, evidentment, érem nosaltres. Si haguéssim estat una mica més atents a determinats fets i decisions polítiques dels darrers trenta anys, hauríem tingut clar per què aquest cos militar -que l'adjectiu "civil" no ens confongui!- manté la presència a Catalunya i quina és la seva funció. Si ens haguéssim fixat, per exemple, que quatre dels Guardies Civils condemnats pel cop d'estat (aquest sí!) del 23F van ser posteriorment condecorats fins a nou vegades o que els diferents governs espanyols han indultat 42 condemnats per tortura els darrers vint anys, potser hauríem entès el paper central i estratègic que juga aquest cos policial-militar en l'estructura profunda de l'estat. Per això no ens hauria d'haver estranyat que el principal responsable de l'ofensiva contra el referèndum fos una persona, el coronel Perez de los Cobos, que en el seu moment s'havia presentat voluntari per ajudar a l'aixecament militar de 1981 o que l'altre oficial clau de l'operació, el tinent-coronel Baena, tingués un compte de twitter des d'on atacava l'independentisme.

Malgrat les seves formes arcaiques i sovint ridícules, la Guàrdia Civil és avui dia un cos policial-militar modern i preparat, al qual ningú hauria de subestimar. No obstant això encara ara compten, per imposar el seu criteri, amb la nostra por acumulada al llarg de tants anys. Per això aquells dies d'octubre no els oblidaran ni perdonaran mai; perquè, per un moment, vam perdre'ls

aquesta por i, com va dir indignada una agent en declaracions al tribunal referint-se l'1 d'octubre, «parecía que nuestra autoridad se hubiera evaporado de la noche a la mañana».

Il·lustració: Carles Claret.